

33. ĐẠI KINH NGƯỜI CHĂN BÒ (*Mahāgopālaka Sutta*)¹

346. Như vậy tôi nghe.

Một thời, Thế Tôn ở tại Sāvatti (Xá-vệ), Jetavana (Kỳ-đà Lâm), vườn ông Anāthapiṇḍika (Cấp Cô Độc). Ở tại đây, Thế Tôn gọi các Tỷ-kheo:

– Này các Tỷ-kheo!

– Thưa vâng, bạch Thế Tôn.

Các Tỷ-kheo ấy vâng đáp Thế Tôn. Thế Tôn thuyết giảng như sau:

– Này các Tỷ-kheo, nếu không đầy đủ mười một đức tánh này, một người chăn bò không thể chăn giữ đàn bò, không thể khiến đàn bò được hưng thịnh. Thế nào là mười một? Ở đây, này các Tỷ-kheo, một người chăn bò không biết rõ sắc; không khéo [phân biệt] các tướng; không trừ bỏ trứng con bọ chết; không băng bó vết thương; không có xông khói;² không biết chỗ nước có thể lội qua; không biết chỗ nước uống; không biết con đường; không khéo léo đối với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ; là người vắt sữa cho đến khô kiệt; là người không chú ý, không săn sóc đặc biệt những con bò đực già và đầu đàn. Này các Tỷ-kheo, người chăn bò nào không đầy đủ mười một đức tánh như vậy, không thể chăn giữ đàn bò, không thể khiến đàn bò được hưng thịnh. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo nào không đầy đủ mười một pháp, không thể lớn mạnh, tăng thịnh, thành mãn trong Pháp và Luật này. Thế nào là mười một? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không biết sắc; không khéo [phân biệt] các tướng; không trừ bỏ trứng con bọ chết; không băng bó vết thương; không có xông khói; không biết chỗ nước có thể lội qua; không biết chỗ nước uống; không biết con đường; không khéo léo đối với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ; là người vắt sữa cho đến khô kiệt; đối với những Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, không có sự tôn kính, tôn trọng đặc biệt.

347. Chư Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không biết rõ các sắc? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo đối với sắc pháp không như thật biết tất cả loại sắc thuộc bốn

¹ Xem *D.* I. 47, 87, 111, 127, 150, 159, 161, 178, 204, 211, 214, 224, 235; *M.* I. 175, 220, 256, 271, 339, 353, 400, 513; II. 29, 14, 157; III. 1, 29; *S.* IV. 103, 110, 177; *A.* I. 113; II. 16, 39, 153, 205; III. 93, 161; V. 201, 347; *Kvu.* 463, 498. Tham chiếu: *Tạp. 雜* (T.02. 0099.1249. 0342c11); *Phật thuyết Phóng ngư kinh* 佛說放牛經 (T.02. 0123. 0546a13); *Tăng. 增* (T.02. 0125.49.1. 0794a07); *Đại trí độ luận* 大智度論 (T.25. 1509.2. 0074a23).

² Chống bọ chết, ruồi, muỗi, v.v... mùa mưa, bò thường không ăn cỏ ở ngoài đồng. Xem *MA.* II. 259.

đại và sắc do bốn đại hợp thành.³ Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không biết rõ các sắc. Chư Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không khéo [phân biệt] các tướng? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không như thật biết kẻ ngu và nghiệp tướng của người đó, kẻ trí và nghiệp tướng của người đó.⁴ Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không khéo [phân biệt] các tướng. Chư Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không trừ bỏ trứng con bọ chét? Ở đây,⁵ này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo thọ dụng dục tâm khởi lên, không từ bỏ, không tránh né, không chấm dứt, không làm cho không tồn tại; thọ dụng sân tâm khởi lên... (như trên)... thọ dụng hại tâm khởi lên... (như trên)... thọ dụng các ác, bất thiện pháp khởi lên, không từ bỏ, không tránh né, không chấm dứt, không làm cho không tồn tại. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không trừ bỏ trứng con bọ chét. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không băng bó vết thương? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi mắt thấy sắc, nắm giữ tướng chung,⁶ nắm giữ tướng riêng. Những nguyên nhân gì, vì con mắt không được chế ngự, khiến tham ái, ưu bi, các ác, bất thiện pháp khởi lên; Tỷ-kheo không tự chế ngự nguyên nhân ấy, không hộ trì con mắt, không thực hành sự hộ trì con mắt. Khi tai nghe tiếng... mũi ngửi hương... lưỡi nếm vị... thân cảm xúc... ý nhận thức các pháp, vị ấy nắm giữ tướng chung, nắm giữ tướng riêng. Những nguyên nhân gì, vì ý căn không được chế ngự, khiến tham ái, ưu bi, các ác, bất thiện pháp khởi lên; Tỷ-kheo không chế ngự nguyên nhân ấy, không hộ trì ý căn, không thực hành sự hộ trì ý căn. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không băng bó vết thương. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không xông khói? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không có thuyết giảng rộng rãi cho các người khác biết Chánh pháp mình được nghe, được thọ trì. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không xông khói. Và này, các Tỷ-kheo, như thế nào là Tỷ-kheo không biết chỗ nước có thể lợi qua? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo thỉnh thoảng có đến gặp những Tỷ-kheo đa văn được trao cho truyền thống giáo điển, những bậc trì pháp, trì luật, trì các bản tóm tắt (*mātika*), nhưng không hỏi, không trả lời các vị ấy: “Thưa Tôn giả, điểm này là thế nào? Ý nghĩa này là gì?” Những bậc Tôn giả ấy không làm cho hiển lộ những điều chưa hiển lộ; không làm cho rõ ràng những điều chưa được rõ ràng; và đối với những nghi vấn về Chánh pháp, các vị ấy không đoạn trừ nghi hoặc. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không biết chỗ nước có thể lợi qua. Và chư Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không biết rõ chỗ nước uống? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo, trong khi Pháp và Luật do Như Lai tuyên thuyết được giảng dạy, không chứng đạt Nghĩa tín thọ,⁷ Pháp tín thọ, không chứng đạt được sự hân hoan liên hệ đến Pháp. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không biết chỗ nước uống. Và này các Tỷ-kheo, thế nào

³ M. I. 185.

⁴ A. I. 102.

⁵ M. I. 11.

⁶ D. I. 70.

⁷ M. I. 37; II. 206.

là Tỷ-kheo không biết về con đường? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không như thật biết con đường Thánh đạo tám ngành. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không biết đến con đường. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không khéo léo với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không như thật biết về Bốn niệm xứ. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không khéo léo với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo vắt sữa cho đến khô kiệt? Ở đây, này các Tỷ-kheo, khi các vị tại gia vì lòng tin cúng dường các vật dụng như y áo, đồ ăn khát thực, sàng tọa, dược phẩm trị bệnh, Tỷ-kheo không biết nhận lãnh cho được vừa đủ. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo vắt sữa cho đến khô kiệt. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo đối với những Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, không có sự tôn kính, sự tôn trọng đặc biệt? Ở đây, này các Tỷ-kheo, đối với các Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, các bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, không có thân nghiệp đầy lòng từ⁸ đối với các vị ấy trước mặt và sau lưng; không có khẩu nghiệp đầy lòng từ đối với các vị ấy trước mặt và sau lưng; không có ý nghiệp đầy lòng từ đối với các vị ấy trước mặt và sau lưng. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo đối với những Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, không có sự tôn kính, sự tôn trọng đặc biệt. Này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo nào không đầy đủ mười một pháp này, thì không thể lớn mạnh, tăng thịnh, thành mãn trong Pháp và Luật này.

348. Này các Tỷ-kheo, người chăn bò đầy đủ mười một đức tánh này có thể chăn giữ đàn bò, khiến đàn bò trở thành hưng thịnh. Thế nào là mười một? Ở đây, này các Tỷ-kheo, người chăn bò biết rõ sắc; khéo [phân biệt] các tướng; trừ bỏ trứng con bọ chết; băng bó vết thương; có xông khói; biết chỗ nước có thể lội qua; biết chỗ nước uống; biết con đường; khéo léo đối với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ; không vắt sữa cho đến khô kiệt; là người chú ý, săn sóc đặc biệt những con bò đực già và đầu đàn. Này các Tỷ-kheo, người chăn bò đầy đủ mười một đức tánh này có thể chăn giữ đàn bò và làm cho đàn bò trở thành hưng thịnh. Cũng vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo đầy đủ mười một pháp này có thể lớn mạnh, tăng thịnh, thành mãn trong Pháp và Luật này. Thế nào là mười một? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo biết rõ sắc; khéo [phân biệt] các tướng; trừ bỏ trứng con bọ chết; băng bó vết thương; có xông khói; biết chỗ nước có thể lội qua; biết chỗ nước uống; biết con đường; khéo léo đối với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ; không phải là người vắt sữa cho đến khô kiệt; đối với những Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, có sự tôn kính, tôn trọng đặc biệt.

349. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo biết rõ các sắc? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo đối với sắc pháp như thật biết tất cả loại sắc thuộc bốn đại và

⁸ M. I. 206.

sắc do bốn đại hợp thành. Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo biết rõ các sắc. Chư Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo khéo [phân biệt] các tướng? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo như thật biết kẻ ngu và nghiệp tướng kẻ ngu, kẻ trí và nghiệp tướng kẻ trí. Như vậy, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khéo [phân biệt] các tướng. Này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo trừ bỏ trứng con bọ chết? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo không thọ dụng dục tâm khởi lên, từ bỏ, tránh né, chấm dứt, làm cho không tồn tại. Tỷ-kheo không thọ dụng sân tâm khởi lên... (như trên)... không thọ dụng hại tâm khởi lên... (như trên)... không thọ dụng các ác, bất thiện pháp khởi lên, từ bỏ, tránh né, chấm dứt, làm cho không tồn tại. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo trừ bỏ trứng con bọ chết. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo băng bó vết thương? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo khi mắt thấy sắc, không nắm giữ tướng chung, không nắm giữ tướng riêng. Những nguyên nhân gì, vì con mắt không được chế ngự, khiến tham ái, ưu bi, các ác, bất thiện pháp khởi lên; Tỷ-kheo chế ngự nguyên nhân ấy, hộ trì con mắt, thực hành sự hộ trì con mắt. Khi tai nghe tiếng... mũi ngửi hương... lưỡi nếm vị... thân cảm xúc... ý nhận thức các pháp, vị ấy không nắm giữ tướng chung, không nắm giữ tướng riêng. Những nguyên nhân gì, vì ý căn không được chế ngự, khiến tham ái, ưu bi, các ác, bất thiện pháp khởi lên; Tỷ-kheo chế ngự nguyên nhân ấy, hộ trì ý căn, thực hành sự hộ trì ý căn.

Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo băng bó vết thương. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo có xông khói? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo có thuyết giảng rộng rãi cho các người khác biết Chánh pháp mình được nghe, được thọ trì. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo có xông khói. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo biết chỗ nước có thể lợi qua? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo thỉnh thoảng có đến gặp những Tỷ-kheo đa văn, được trao cho truyền thống giáo điển, những bậc tri pháp, trì luật, trì các bản tóm tắt (*mātika*), có hỏi, có trả lời các vị ấy: “Thưa Tôn giả, điểm này là thế nào? Ý nghĩa này là gì?” Những bậc Tôn giả ấy làm cho hiển lộ những điều chưa được hiển lộ; làm cho rõ ràng những điều chưa được rõ ràng; và đối với những nghi vấn về Chánh pháp, các vị đoạn trừ nghi hoặc. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo biết rõ chỗ nước có thể lợi qua. Và chư Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo biết rõ chỗ nước uống? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo trong khi Pháp và Luật do Như Lai tuyên thuyết, giảng dạy, chứng đạt Nghĩa tín thọ, chứng đạt Pháp tín thọ, chứng đạt sự hân hoan liên hệ đến Pháp. Như vậy, là Tỷ-kheo biết rõ chỗ nước uống. Và các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo biết rõ về con đường? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo như thật biết con đường Thánh đạo tám ngành. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo biết rõ con đường. Và này, các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo khéo léo đối với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo như thật biết về Bốn niệm xứ. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo khéo léo đối với các chỗ đàn bò có thể ăn cỏ. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo không vất vả cho đến khô kiệt? Ở đây, này các Tỷ-kheo, khi các vị tại gia vì lòng tin cúng dường các vật dụng như y áo, đồ ăn khát thực, sàng tọa,

được phẩm trị bệnh, Tỷ-kheo biết nhận lãnh cho được vừa đủ. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo không vắt sữa cho đến khô kiệt. Và này các Tỷ-kheo, thế nào là Tỷ-kheo đối với những Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, có sự tôn kính, sự tôn trọng đặc biệt? Ở đây, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo đối với các Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, có thân nghiệp đầy lòng từ đối với các vị ấy trước mặt và sau lưng; có khẩu nghiệp đầy lòng từ đối với các vị ấy trước mặt và sau lưng; có ý nghiệp đầy lòng từ đối với các vị ấy trước mặt và sau lưng. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là Tỷ-kheo đối với những Thượng tọa, Trưởng lão, xuất gia đã lâu ngày, bậc Tôn túc trong Tăng giới, bậc Lãnh đạo trong Tăng giới, có sự tôn kính, có sự tôn trọng đặc biệt. Này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo nào đầy đủ mười một pháp này, thì có thể lớn mạnh, tăng thịnh, thành mãn trong Pháp và Luật này.

Thế Tôn thuyết giảng như vậy, các Tỷ-kheo ấy hoan hỷ tín thọ lời Thế Tôn dạy.

